

Toimiiko Pohjoismaiden malli tulevaisuudessakin?

Seppo Honkapohja, Suomen Pankki

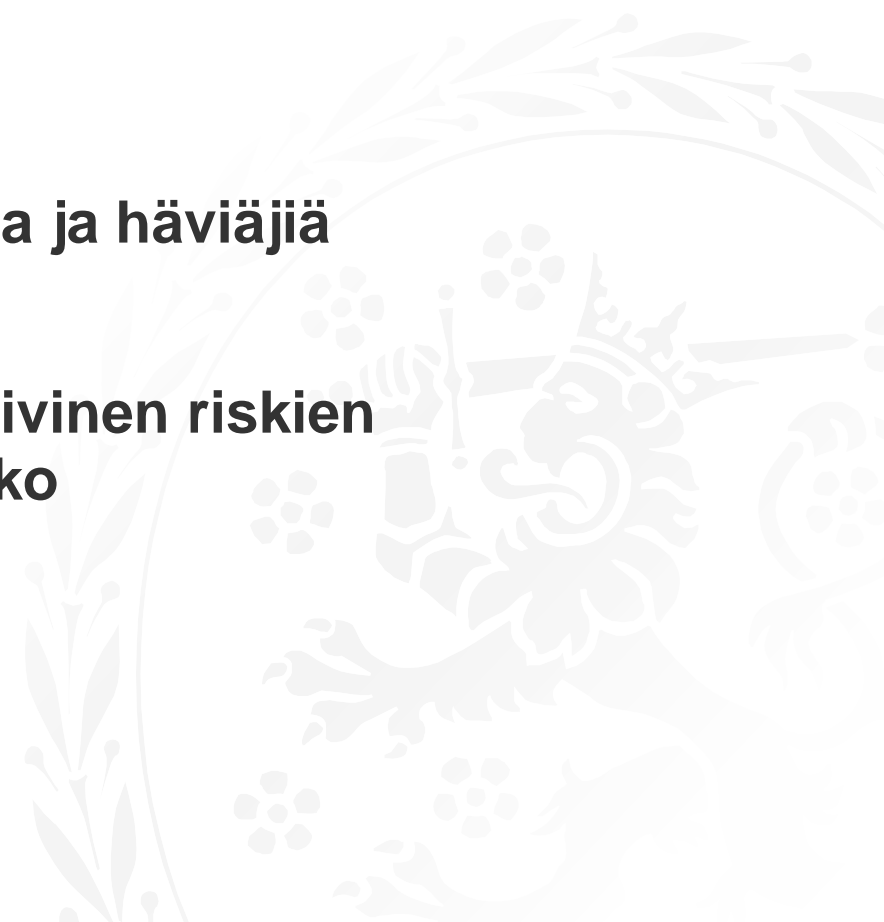
The Nordic Model

Embracing globalization and sharing risks

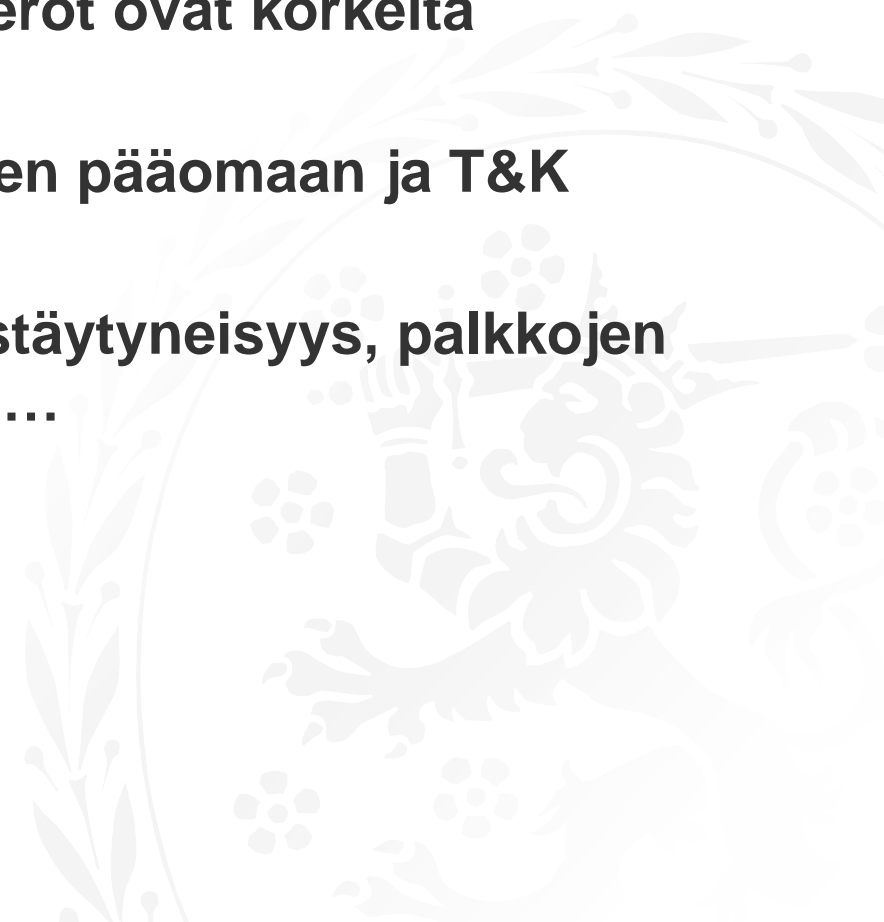

Torben M. Andersen, Bengt Holmström, Seppo Honkapohja,
Sixten Korkman, Hans Tson Söderström, Juhana Vartiainen

Mallin avainpiirteet

- ❁ **Avoin talous ja yhteiskunta: on turvattava kansainvälisestä vaihdannasta syntyvät edut**
 - ❁ **Globalisaatiossa syntyy voittajia ja häviäjiä**
 - ❁ **Pohjoismainen malli on kollektiivinen riskien jakamismekanismi ja turvaverkko**
-

Ominaisuudet

- ❁ **Hyvinvointivaltio: tulonsiirrot kotitalouksille ja yhteiskunnan tarjoamat palvelut**
 - ❁ **Verorahoitus: työ- ja kulutusverot ovat korkeita (taulukko)**
 - ❁ **Suuret investoinnit inhimilliseen pääomaan ja T&K toimintaan (kuvio)**
 - ❁ **Työmarkkinainstituutiot: järjestäytyneisyys, palkkojen koordinointi, työttömyysturva ...**
-

Public sector and social spending

	Tax burden in 2006 % of GDP ^a	Total expenditure in 2006 % of GDP ^b	Social expenditure in 2003 % of GDP ^c	Child care and early education in 2003 % of GDP ^d	Average net unemployment benefit replacement rate ^e
Denmark	49.0	51.1	23.8	1.6	78
Sweden	50.1	55.5	29.2	1.3	73
Finland	43.5	48.5	22.7	1.4	73
Germany	35.7	45.6	29.5	0.4	73
France	44.5	53.7	29.8	1.2	62
Austria	41.9	49.1	23.9	0.6	64
Belgium	44.8	49.0	26.0	0.8	62
Netherlands	39.5	46.7	20.6	0.5	73
Luxembourg	36.3	40.4	-	0.9	71
Italy	42.7	50.1	25.3	0.6	5
Spain	36.7	38.5	19.6	0.5	50
Greece	27.4	36.7	-	0.4	25
Portugal	35.4	46.1	23.2	0.8	63
U K	37.4	45.1	22.8	0.6	63
Ireland	31.7	34.0	15.6	0.2	70

a The sum of taxes on income and wealth, capital taxes, social security contributions and indirect taxes, from OECD Revenue Statistics 1965–2006.

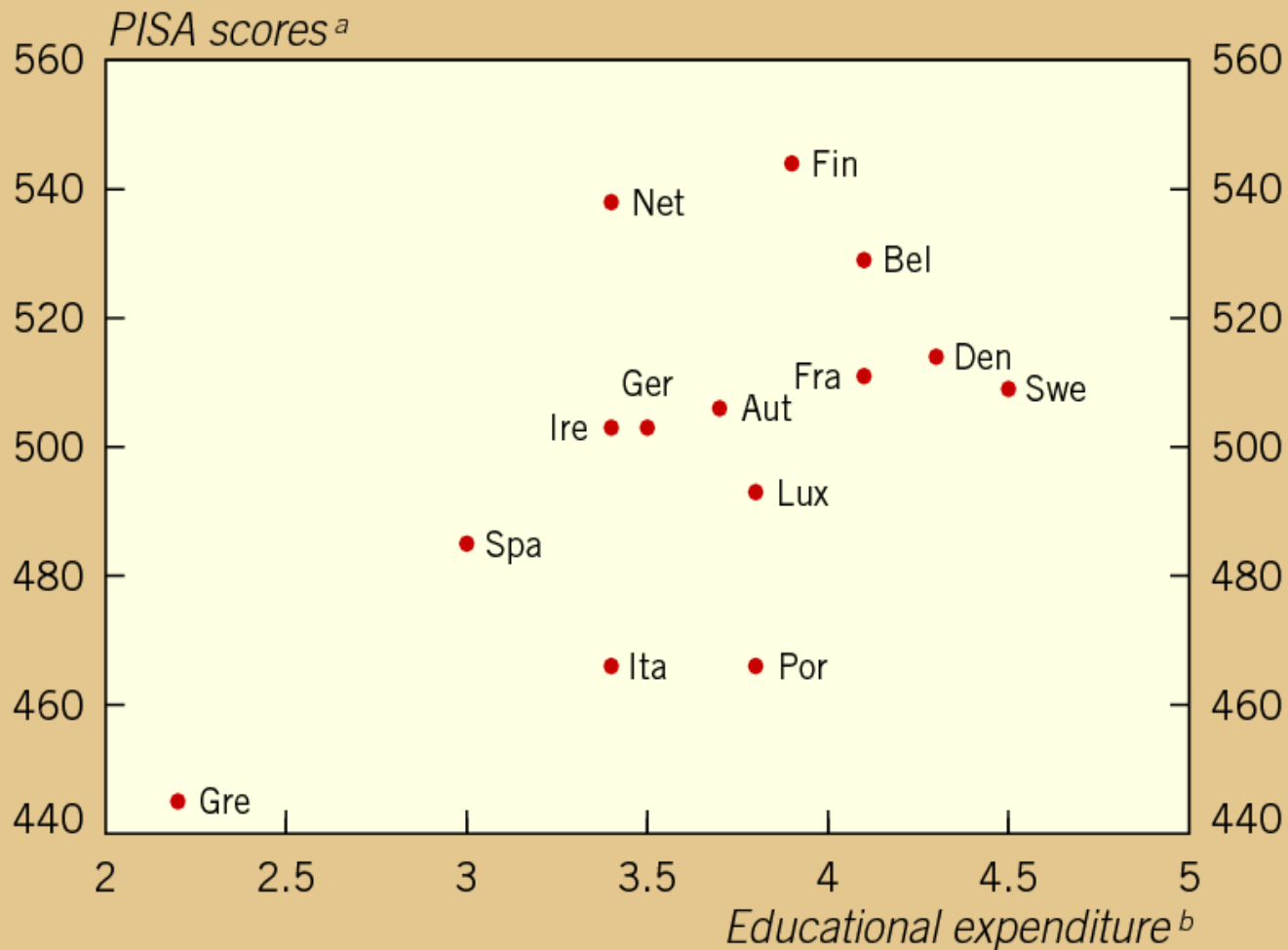
b OECD Economic Outlook (2007), General government total outlays, Annex Table 25.

c Net publicly mandated social expenditure, see Adema & Ladaique (2005).

d OECD (2007), Social Expenditure database 1980–2003.

e Average net replacement rates in per cent over a period of 60 months of unemployment in 2004, one earner at average wage, married couple, with social assistance. OECD (2007), Benefits and Wages.

Educational expenditure and student performance

a = Mean score for student performance in mathematics according to the PISA 2003 evaluation.

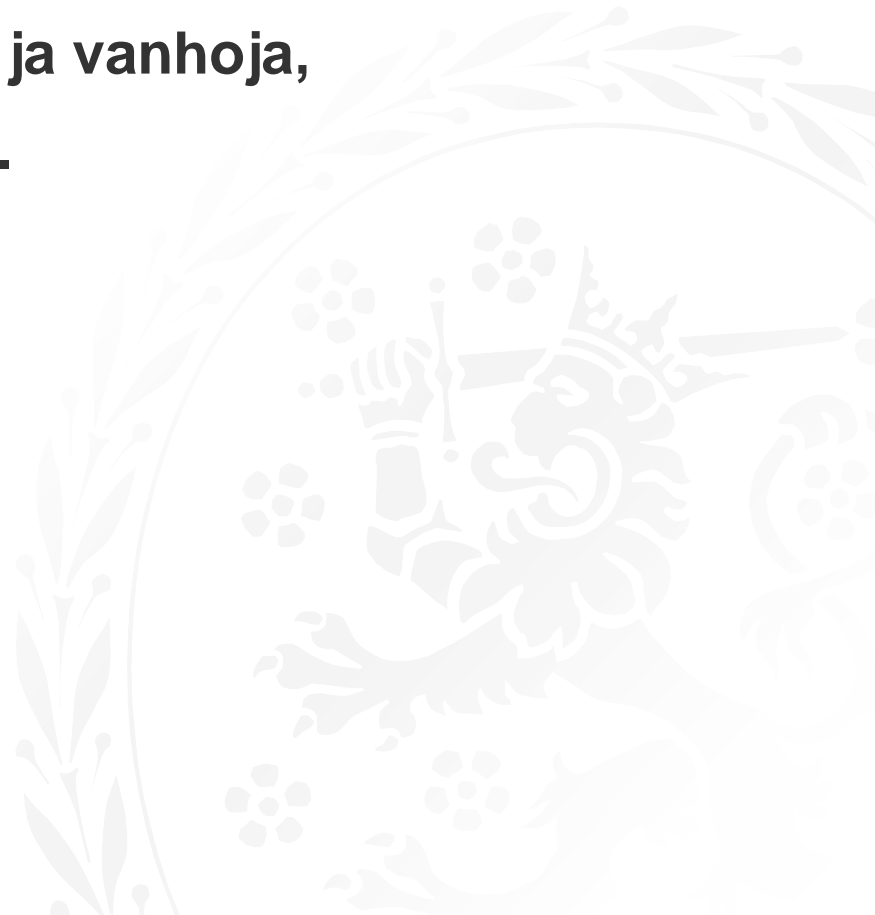
b = Primary, secondary and post-secondary non-tertiary education in 2004, per cent of GDP.

Source: OECD (2007), Education at a Glance.

Nordic Model/k3_5

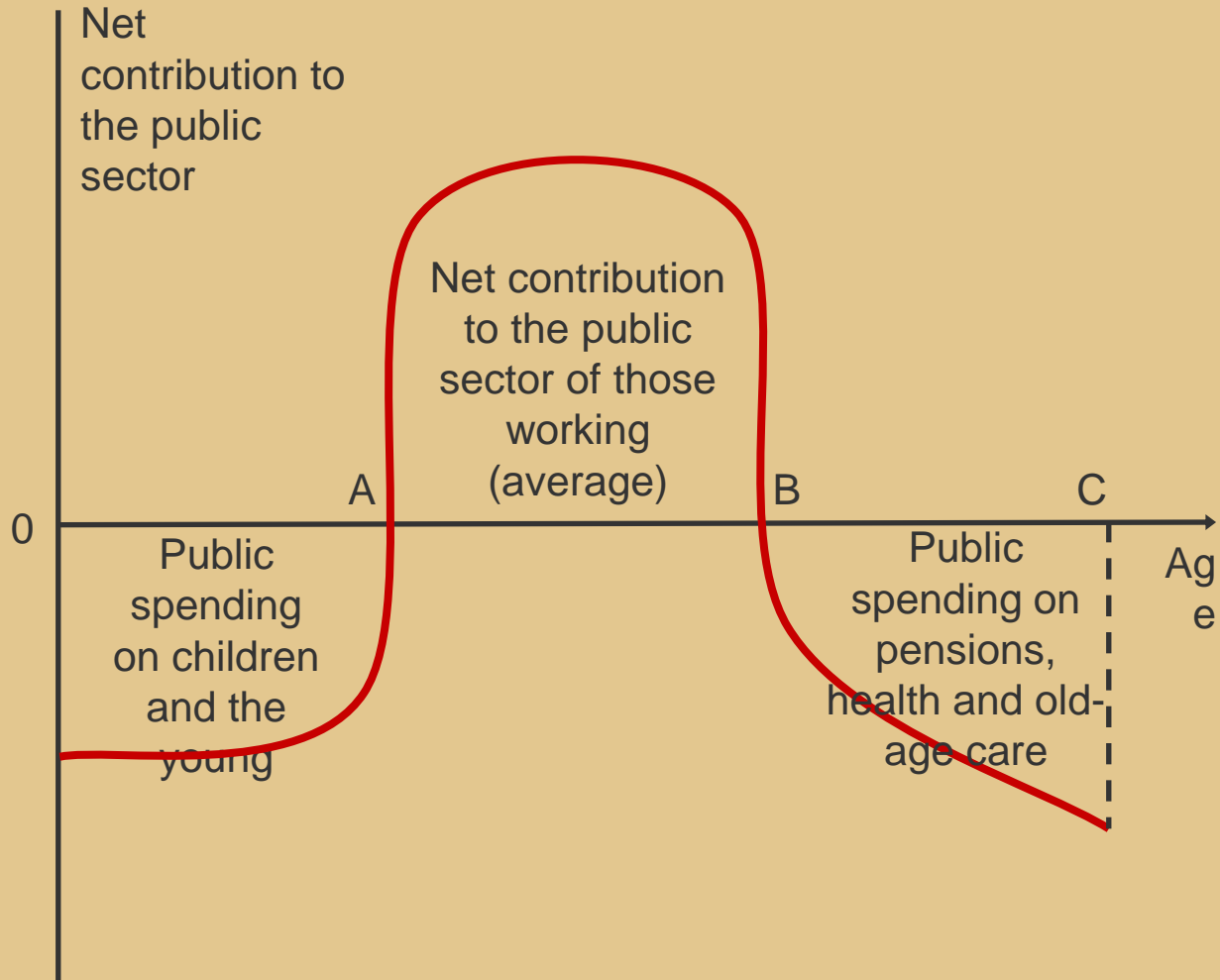
Hyvinvointivaltion rahoitus

- ❁ **Perustuu sukupolvien väliseen sopimukseen:**
 - rahoituksen saajat nuoria ja vanhoja,
 - työssä käyvät rahoittajina.
- ❁ **Edellyttää korkeaa työllisyyttä.**

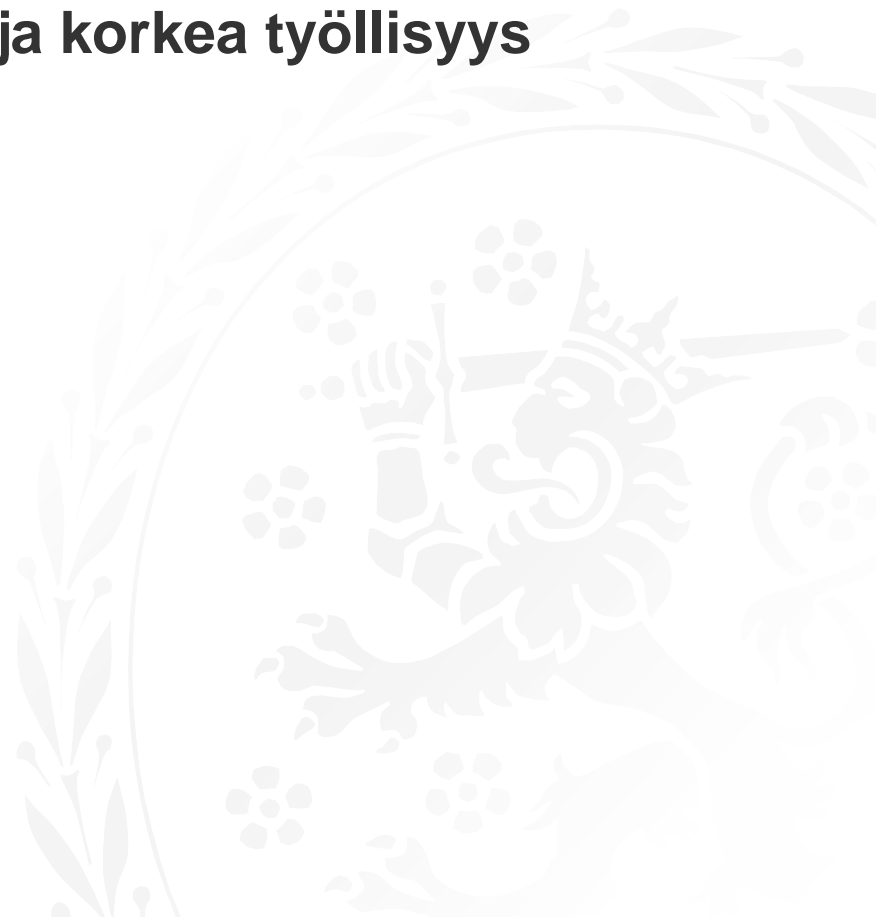
The social contract

Net contributions to the public sector over the life cycle or as a function of age

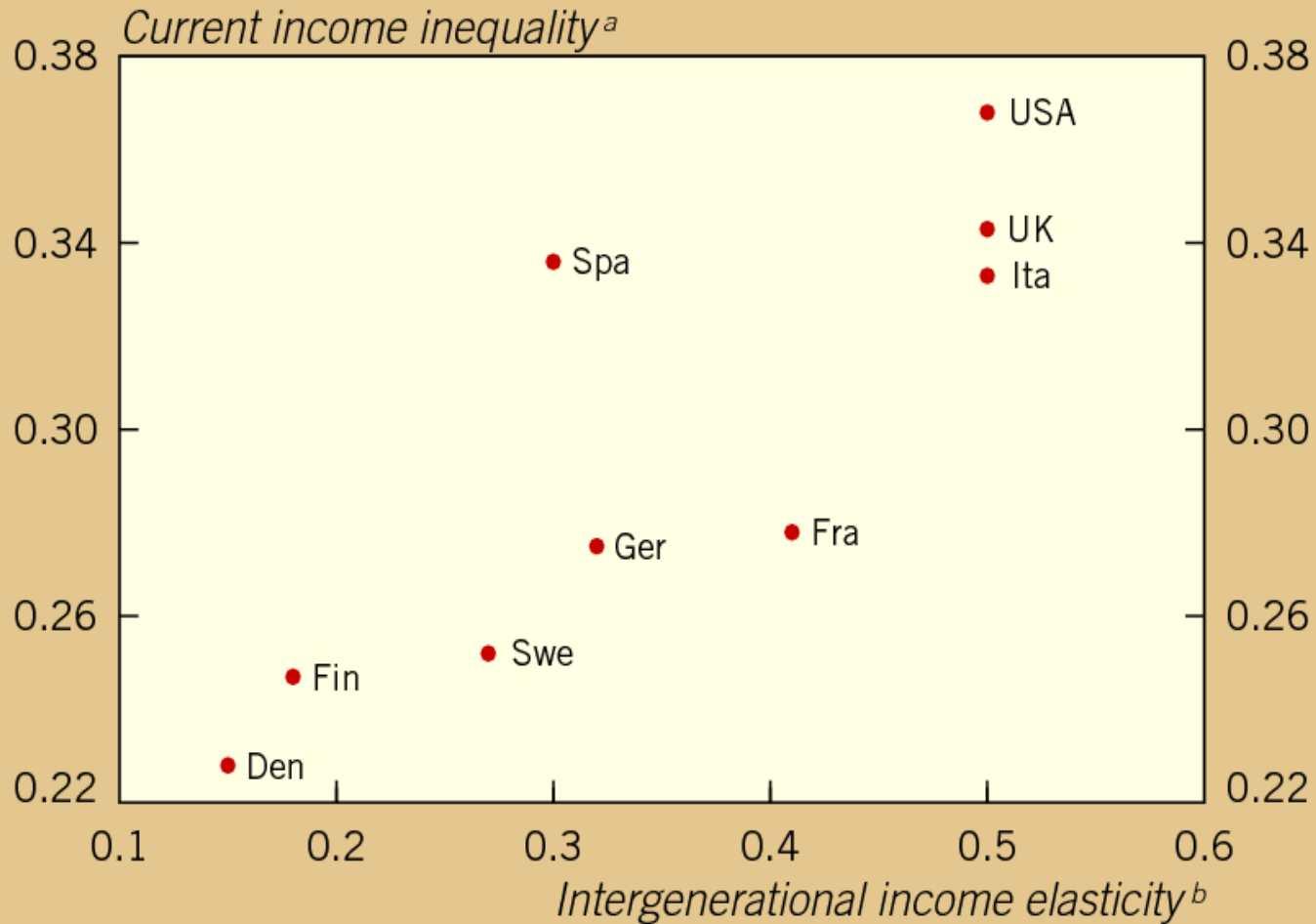

Saavutukset

- ❖ **Tasainen hyvinvoinnin jakautuminen**
- ❖ **Korkea sosiaalinen liikkuvuus (kuvio)**
- ❖ **Melko korkea työn tuottavuus ja korkea työllisyys**
=> Korkea elintaso (kuvio)

Income inequality

a = Gini coefficient, data from The Luxembourg Income Study (www.lisproject.org).

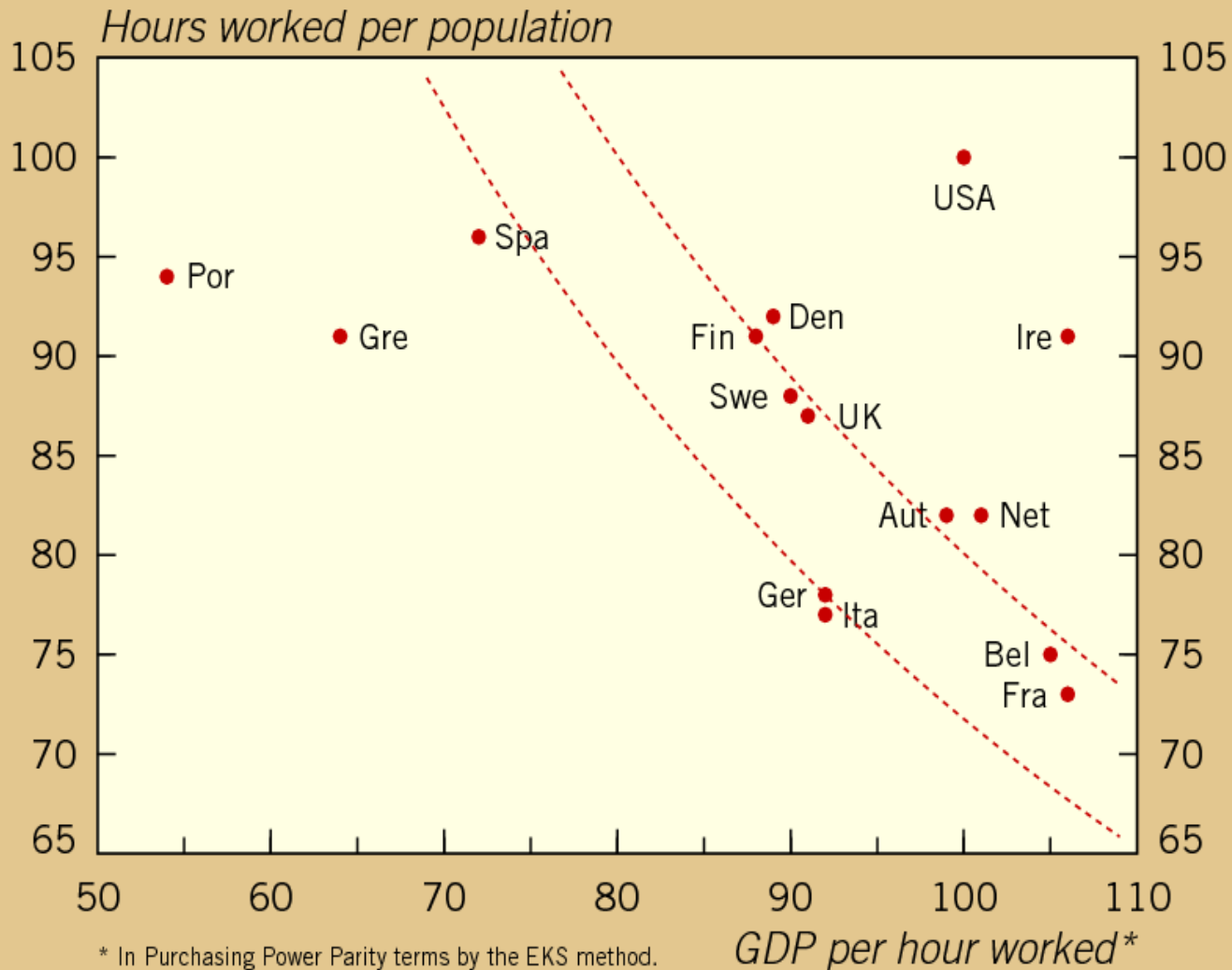
Data refer to the year 2000 except for Denmark (2004), the Netherlands and the UK (1999).

b = A high elasticity value implies a high correlation between income levels of children and parents.

Data from OECD (2006): Society at a Glance and Corak (2006).

Nordic Model/k3_6

Employment (average hours worked) and productivity per hour

* In Purchasing Power Parity terms by the EKS method.

Source: The Conference Board and Groningen Growth and Development Centre. *Nordic Model/k3_1*

Tulevat ongelmat I: Demografia

- ❁ Viime vuosikymmenet hyvinvointivaltion rakentamiselle edullinen ajanjakso.

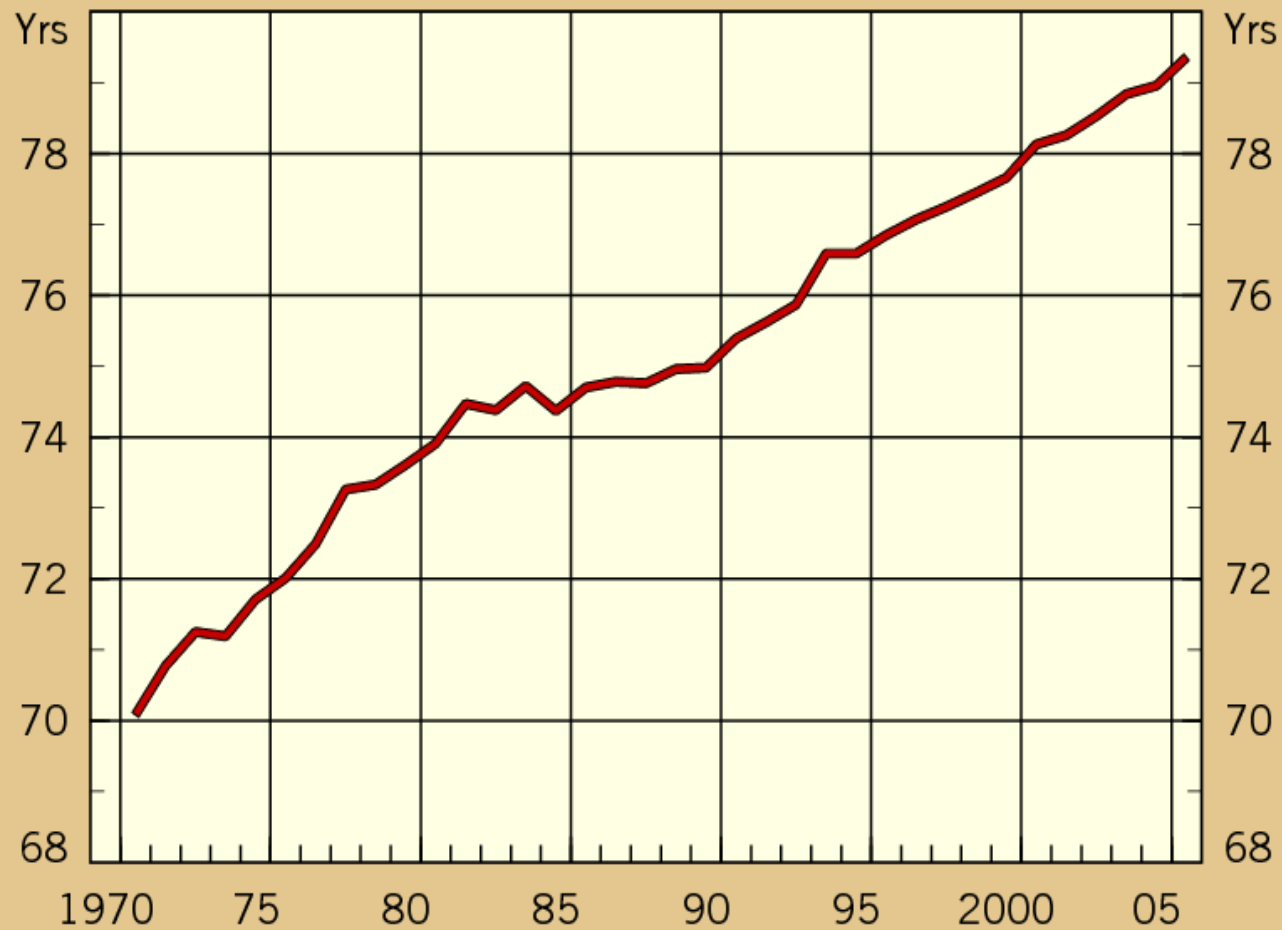
=> suuret ikäluokat olivat parhaassa työiässä

- ❁ Tulevaisuudessa:

(i) suuret ikäluokat poistuvat työvoimasta

(ii) yleinen elinikä on noussut ja nousee

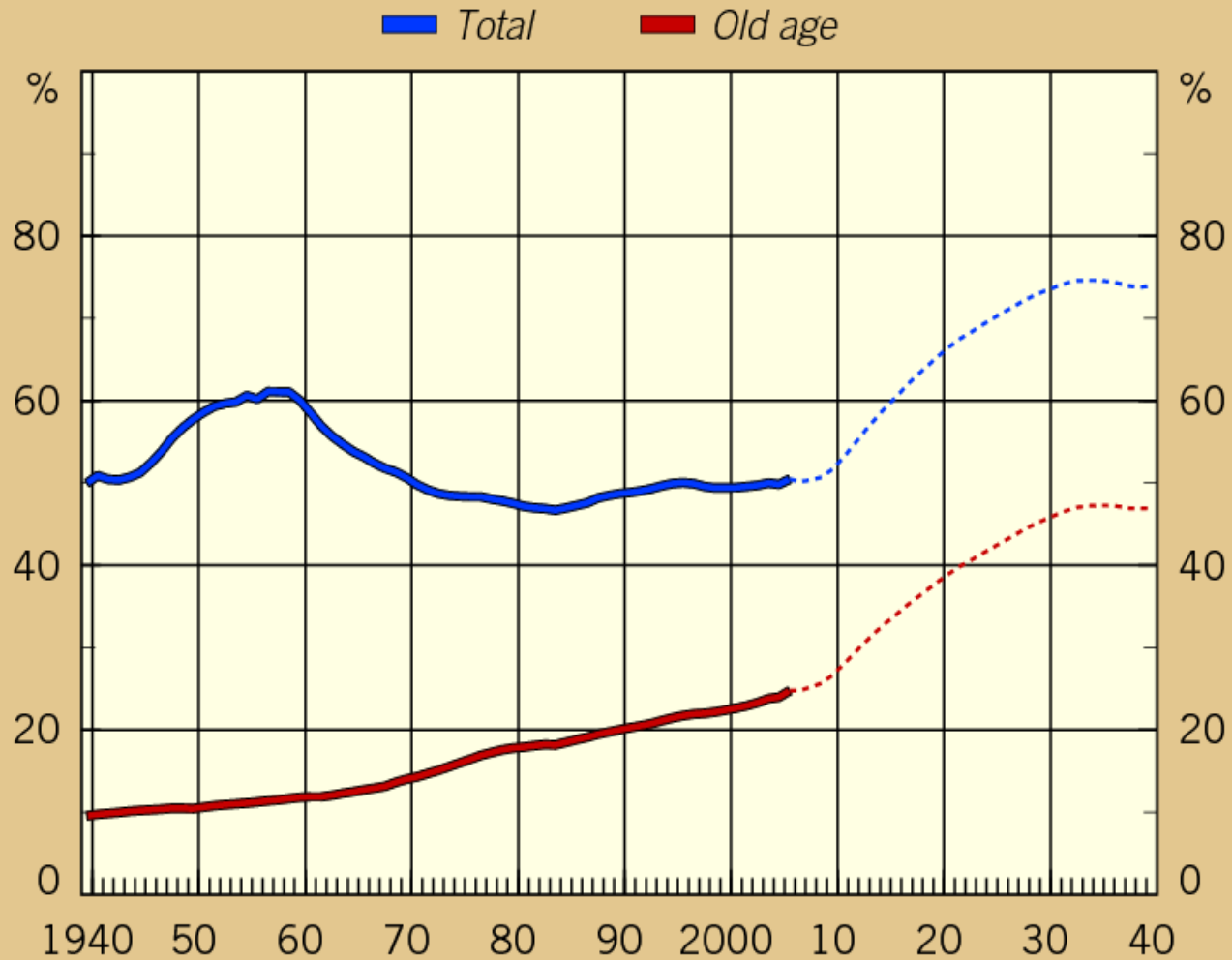
Life expectancy, 1971-2006

Source: Statistics Finland.

Nordic Model/k4_6

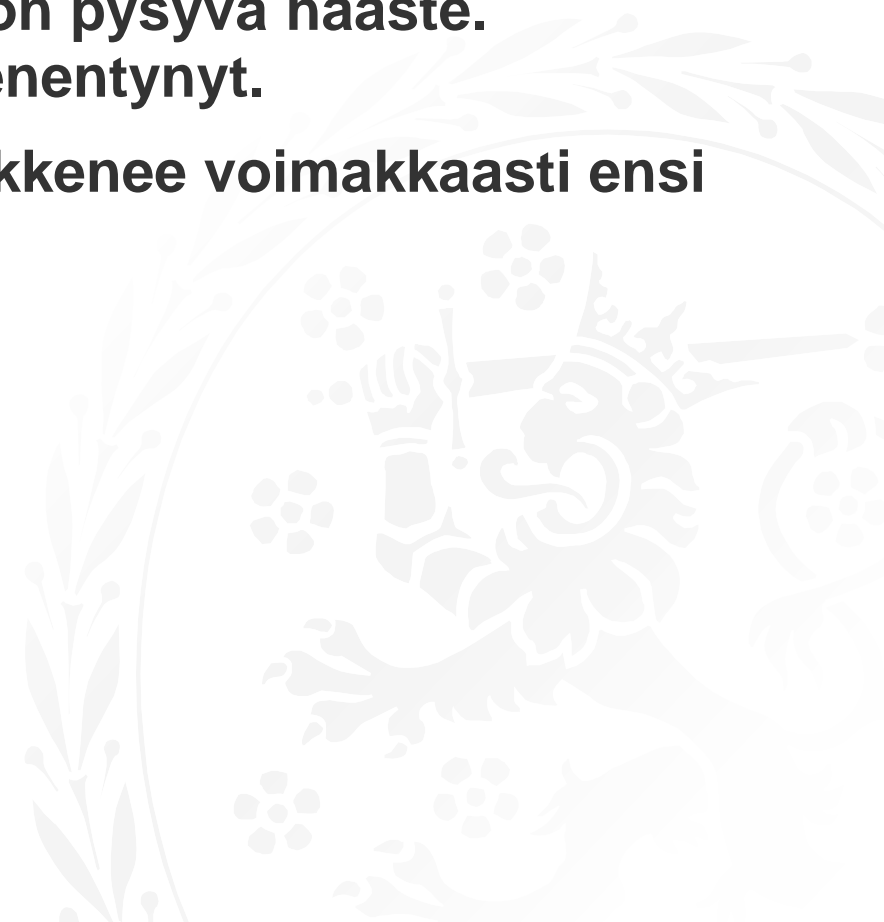
Total and old age dependency ratios, 1940-2040

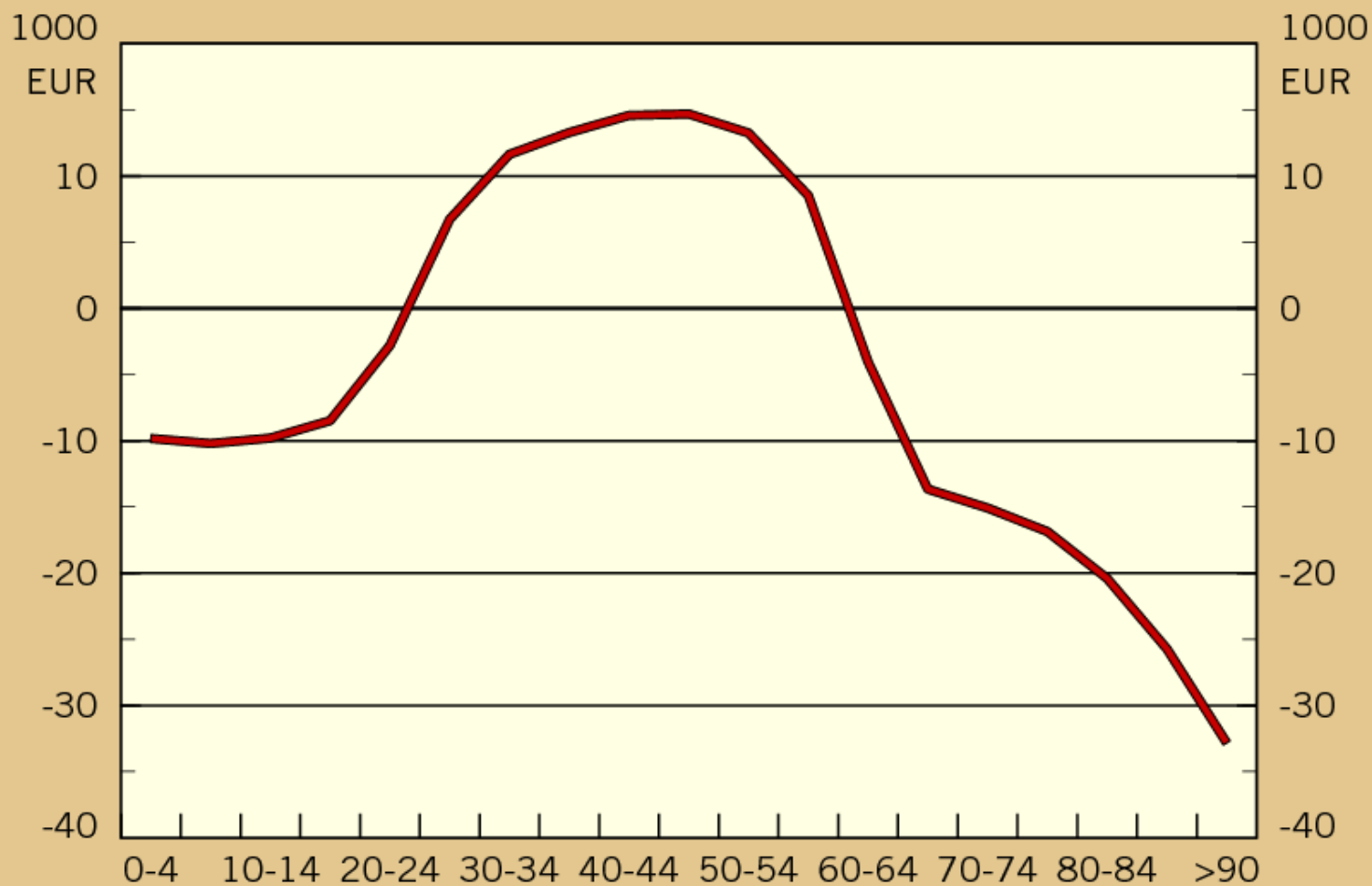
Source: Statistics Finland.

Nordic Model/k4_4

Rahoituspohja järkkyy

- ❖ **Suurten ikäluokkien eläköityminen on merkittävä, joskin kertaluonteinen ongelma.**
 - ❖ **Yleinen eliniän pidentyminen on pysyvä haaste. Työelämän osuus eliniästä pienentynyt.**
 - ❖ **Suomen valtion perustase heikkenee voimakkaasti ensi vuosikymmenellä.**
-

Average net-contributions depending on age

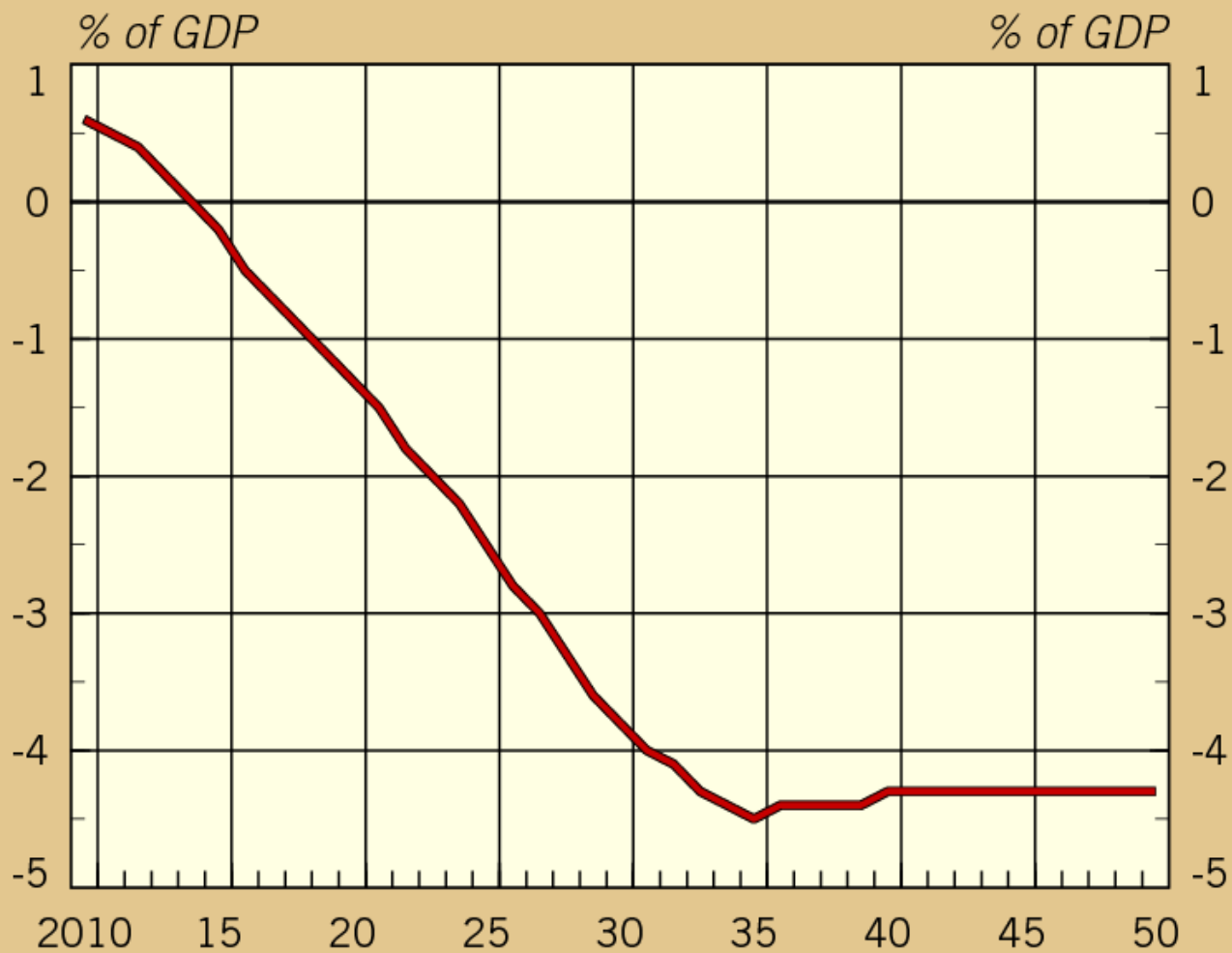

The figure shows the net contribution to public finances defined as all types of tax payments less transfers and individualized public consumption. The numbers are calculated on the basis of data for 2004.

Source: Vaittinen and Vanne (2006).

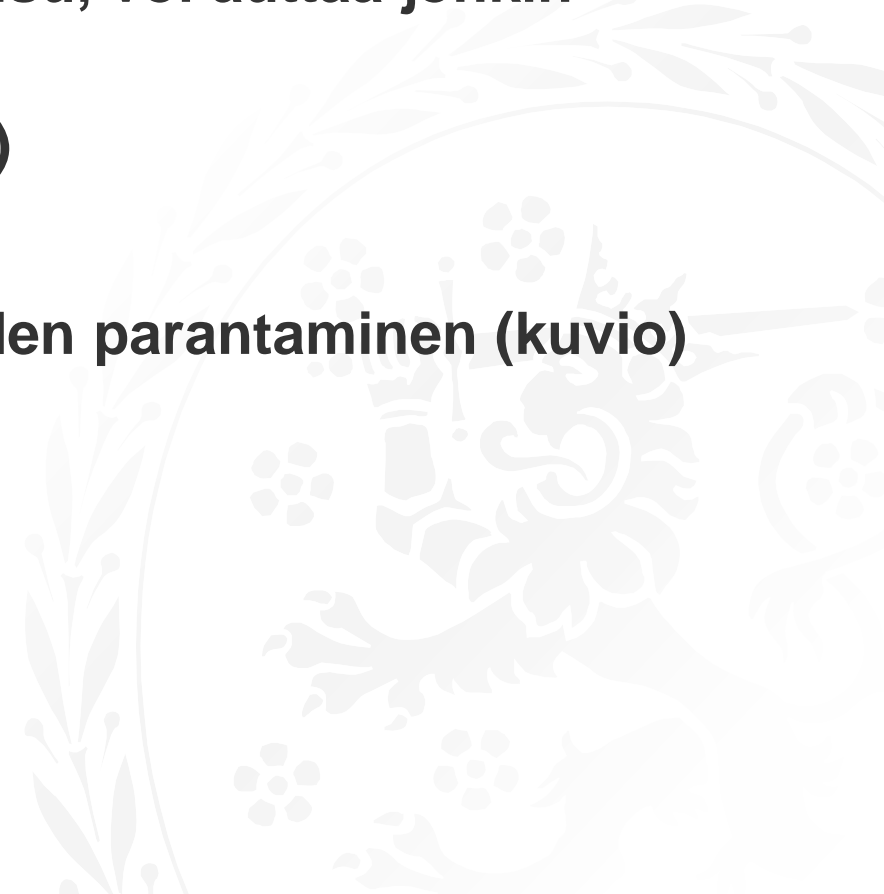
Nordic Model/k4_1

Primary balance projection for 2010-2050

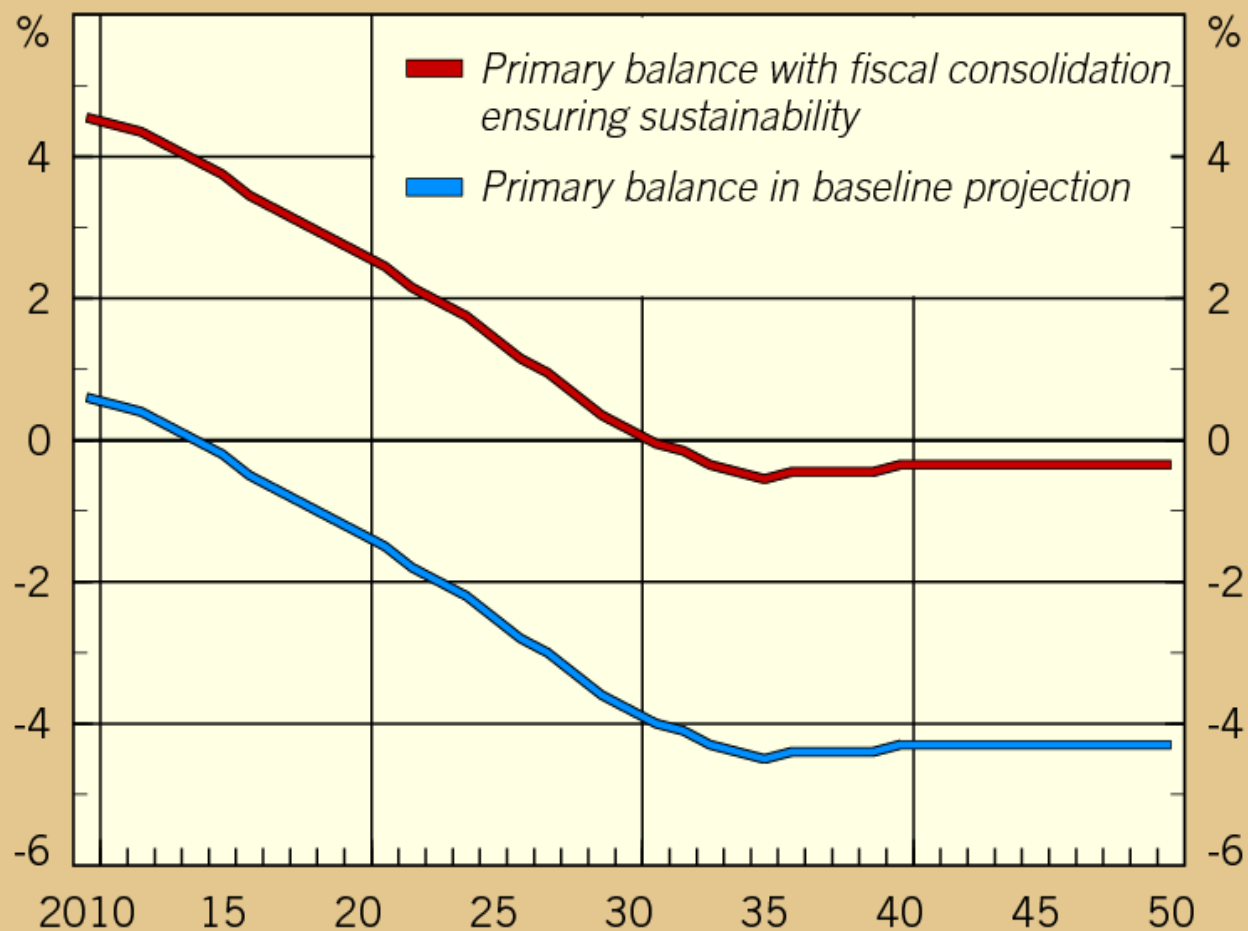

Source: Ministry of Finance (2006): Stability Programme for Finland, 4b/2006. *Nordic Model/k4_7*

Mitä tehdä?

- ❖ **Lisää lapsia – myöhäistä eikä ratkaise eliniän kasvusta syntyviä ongelmia**
 - ❖ **Maahan muutto – ei yleisratkaisu, voi auttaa jonkin verran ja tilapäisesti**
 - ❖ **Taloudellinen kasvu (palataan)**
 - ❖ **Ylijäämäiset budjetit (kuvio)**
 - ❖ **Nuorten ja vanhojen työllisyyden parantaminen (kuvio)**
-

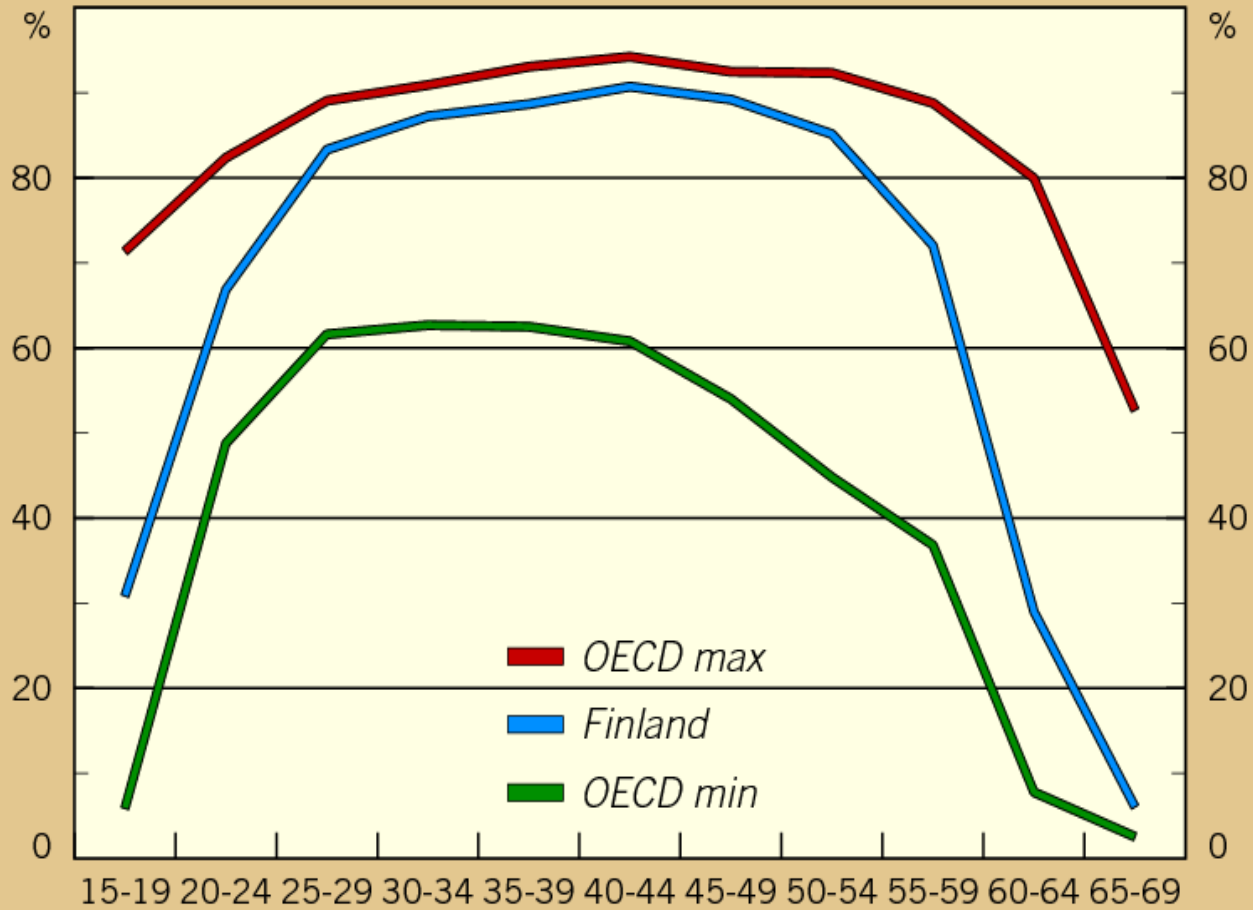
Budget change needed to ensure long-run sustainability: consolidation strategy 2010-2050

Source: Own calculations based on data from figure 4.7.
Growth corrected real rate of interest is assumed equal to 1 per cent.

Nordic Model/k4_8

Labour force participation rate by age, 2003

Average participation rates for 5-year age groups, both sexes. The OECD max and min curves are composite indicators that depict, for each age group, the highest and lowest participation rate over all OECD countries
Source: OECD Labour Force Statistics. Nordic Model/k4_3

Tulevat ongelmat II: Hyvinvointipalvelut

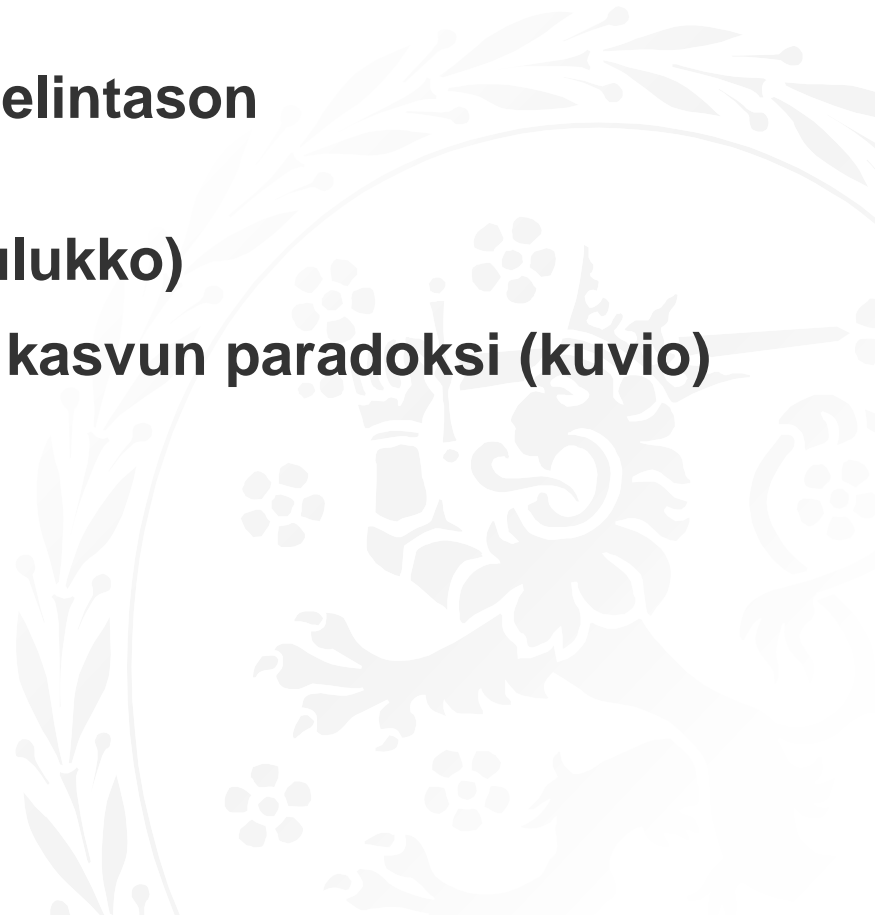
- ❁ **Palvelut kallistuvat:**

- Baumol: palvelujen kustannukset nousevat

- Wagner: kysyntä kasvaa elintason noustessa

- ❁ **Esimerkki: terveystalvelut (taulukko)**

- ❁ **Vapaa-ajan kysyntä kasvaa => kasvun paradoksi (kuvio)**

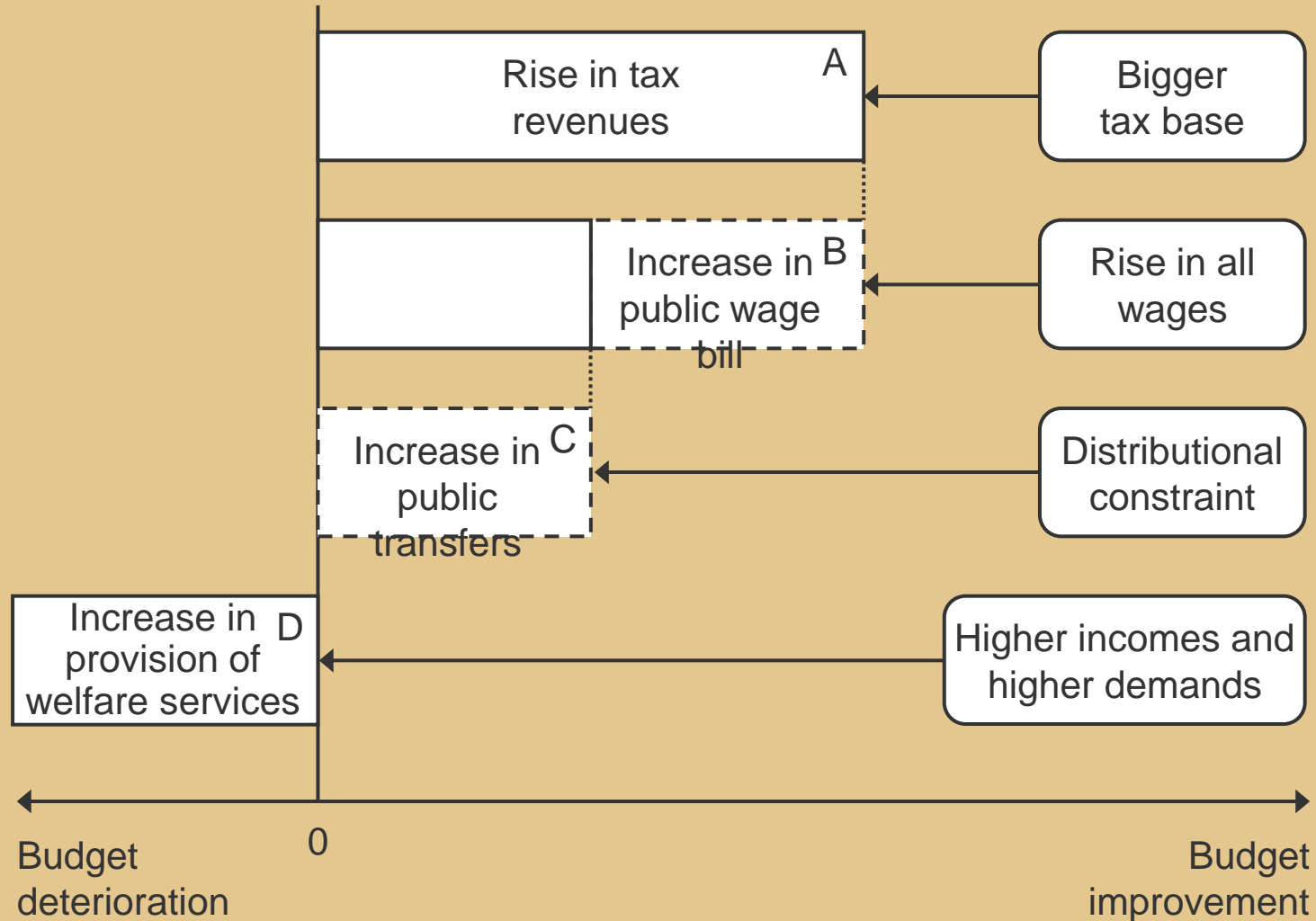

**Projections of public health and long-term care spending
as per cent of GDP, 2005 and 2050**

	Health care			Long-term care			Total		
	2005	2050 Cost pressure	2050 Cost containment	2005	2050 Cost pressure	2050 Cost containment	2005	2050 Cost pressure	2050 Cost cont.
Denmark	5.3	8.8	7.0	2.6	4.1	3.3	7.9	12.9	10.3
Finland	3.4	7.0	5.2	2.9	5.2	4.2	6.2	12.2	10.3
Norway	7.3	10.7	8.9	2.6	4.3	3.5	9.9	15.0	12.4
Sweden	5.3	8.5	6.7	3.3	4.3	3.4	8.6	12.9	10.1
OECD	5.7	9.6	7.7	1.1	3.3	2.4	6.7	12.8	10.1

The welfare state and the growth dilemma

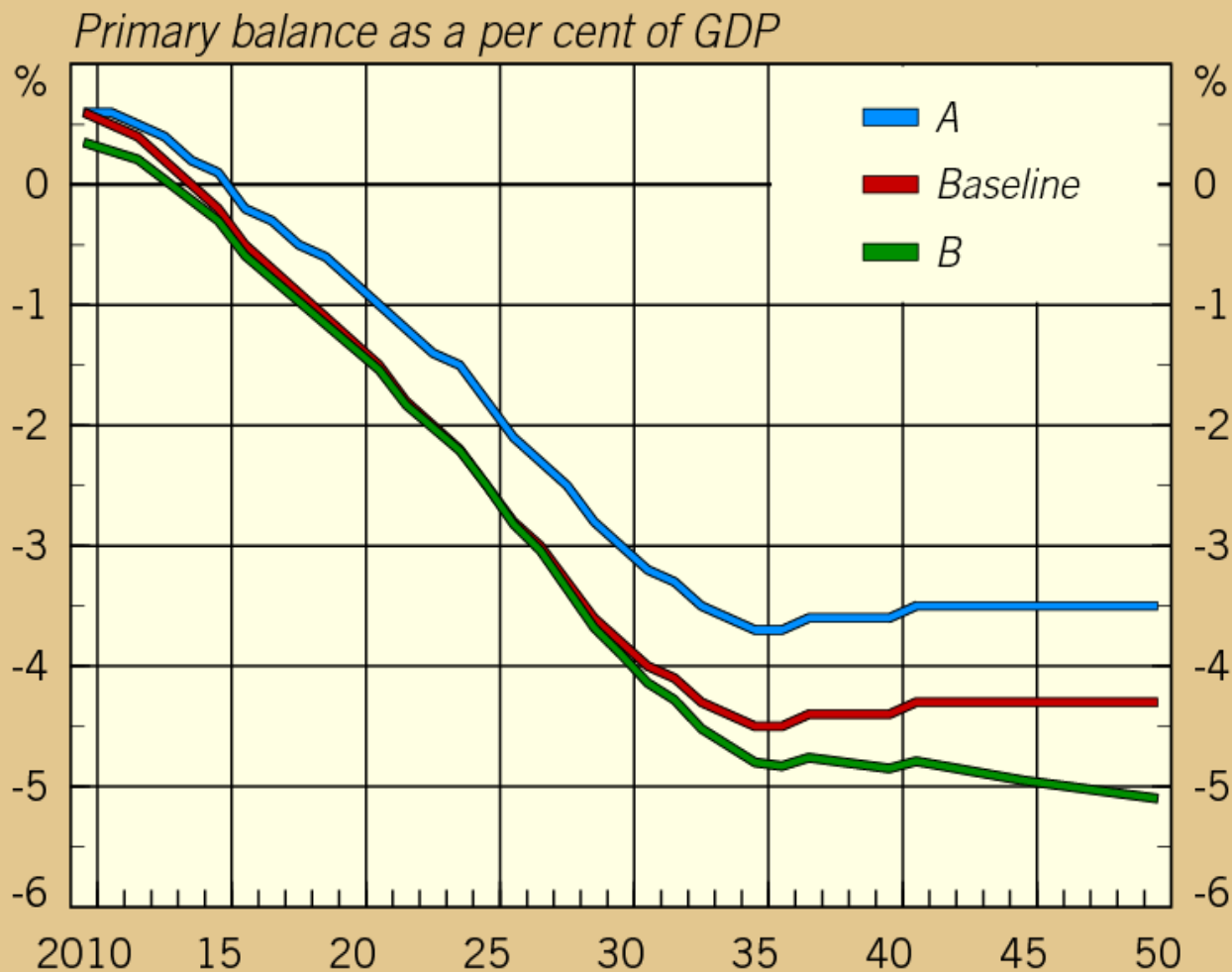
Budgetary effects of an increase in the growth of private sector productivity

Demografia ja palvelujen rahoitus yhdistettynä

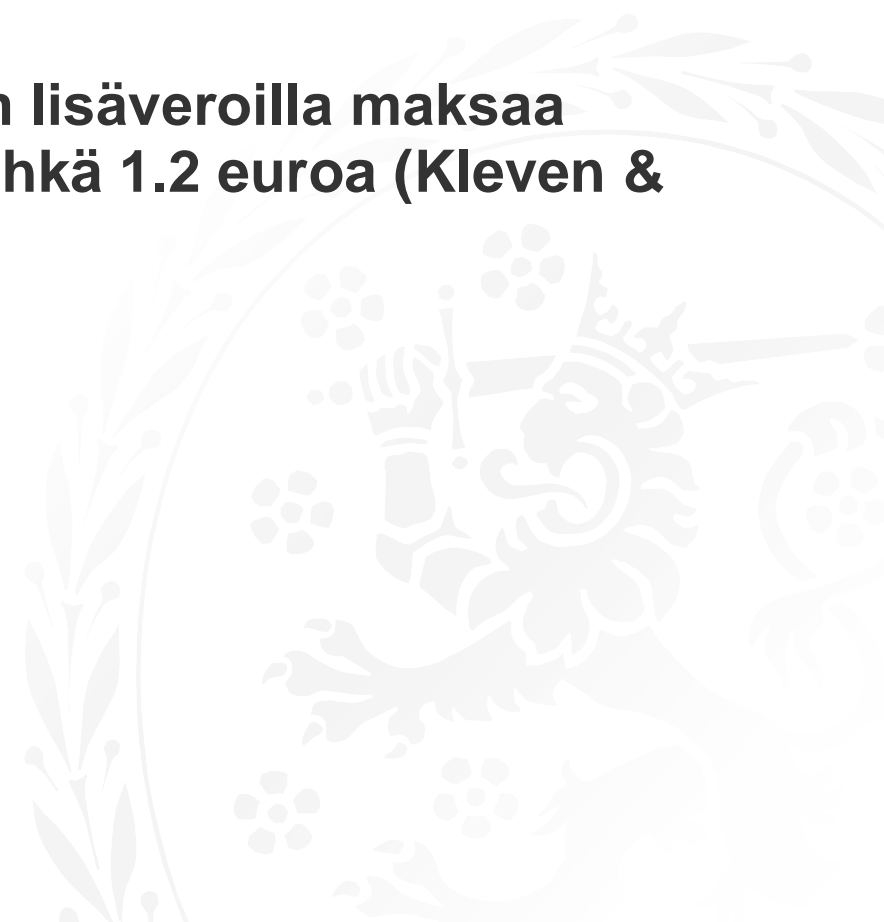
- ❁ **Muutetaan aikaisempaa perusskenaariota.**
 - (A) Baumol: tuottavuuden kasvu yksit. sektorissa nopeutuu 0.5 prosenttiyksikköä,**
tai
 - (B) Wagner: hv-palvelujen kasvuvauhti on 0.25 % nopeampaa.**
- ❁ **A-skenaariossa eläkejärj. Indeksointi selittää positiivisen vaikutuksen.**

Growth and public finances in Finland, 2010-2050

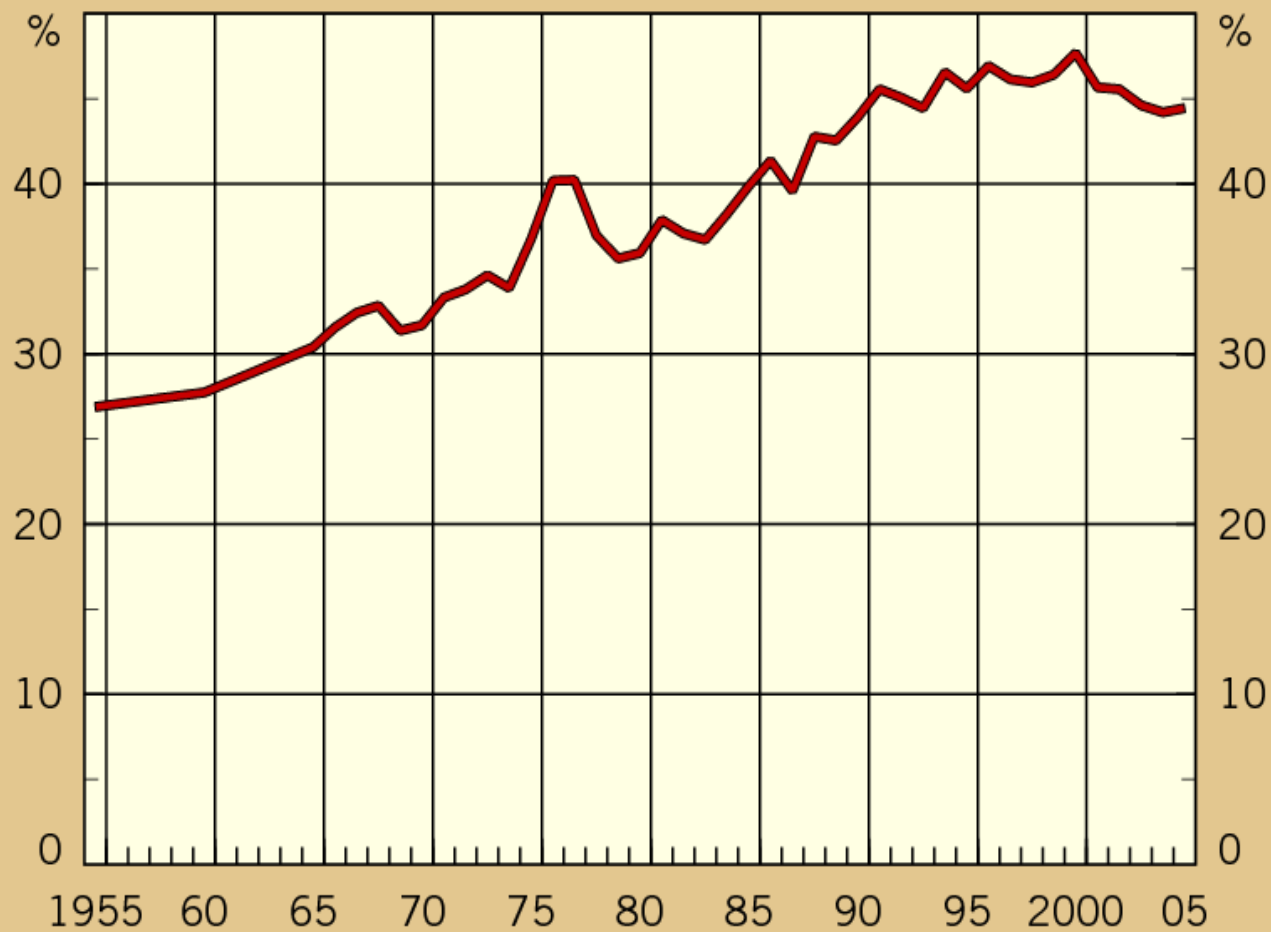

A = 0.5 % more productivity growth.
B = A + 0.25 % more welfare service growth.
Source: Ministry of Finance.

Verojen korottaminen?

- ❖ **Verotus on jo korkealla tasolla. (kuvio)**
 - ❖ **Korkeat veroasteet tekevät työnteon vähemmän houkuttelevaksi.**
 - ❖ **Yhden ”lisäeuron” kerääminen lisäveroilla maksaa enemmän kuin yhden euron, ehkä 1.2 euroa (Kleven & Kreiner 2006).**
 - ❖ **Kansainvälinen verokilpailu.**
-

Tax burden, per cent of GDP, Finland 1955-2005

Source: OECD.

Nordic Model/k5_4

Miten turvata hyvinvointivaltio?

- ❖ Työllisyysastetta nostettava ja tulonsiirtoriippuvuutta vähennettävä,
 - ❖ Julkisen sektorin koon rajaaminen ja palvelujen tehokkuuden parantaminen,
 - ❖ Inhimilliseen pääomaan ja nuorten työtaitoihin satsaus.
- => Isot talkoot tulossa, tarvitaan hyvinvointivaltion uudistamista edistävää ajattelua ja asennetta.**